

1 Što u praksi znače koncepti „uzdržavanje“ i „obveza uzdržavanja“? Koje osobe moraju drugim osobama plaćati doplatak za uzdržavanje?**Obveza roditelja da skrbe o svojoj djeci**

Roditelji su obvezni skrbiti o svojoj maloljetnoj djeci. Roditelji sporazumno određuju način i oblik uzdržavanja. Iznos uzdržavanja mora biti razmjernan potrebama maloljetnika i financijskom stanju njihovih roditelja te se njime moraju štiti uvjeti potrebni za djetetov razvoj. Oba roditelja moraju pružiti financijsku potporu svojoj maloljetnoj djeci, u skladu sa svojim financijskim mogućnostima (članak 3.192 Građanskog zakonika (*Civilinis kodeksas*)). U određenim okolnostima koje su propisane zakonom roditelji moraju skrbiti o svojoj punoljetnoj djeci (do navršene 24. godine života), ako su u mogućnosti da to čine (članak 3.192 stavak 1. Građanskog zakonika).

Obveza punoljetne djece da skrbe o svojim roditeljima

Punoljetna su djeca obvezna skrbiti o roditeljima koji su izgubili sposobnost zarađivanja te im je potrebna potpora. Uzdržavanje dodjeljuje sud, a plaća se u obliku mjesečnih isplata fiksnog iznosa (članak 3.205 Građanskog zakonika).

Uzajamna obveza uzdržavanja između bračnih drugova

Pri izdavanju rješenja o rastavi sud može naložiti bračnom drugu odgovornom za rastavu da drugom bračnom drugu kojem je potrebna pomoć plaća uzdržavanje, osim ako su bračni drugovi sporazumno riješili pitanja koja se odnose na uzdržavanje. Sud može naložiti isplatu uzdržavanja u obliku paušalnog iznosa, mjesečnih plaćanja naknade za uzdržavanje ili prijenosa vlasništva (članak 3.78 Građanskog zakonika). U slučaju poništenja braka bračni drug koji nije odgovoran za poništenje braka, a kojem je potrebna pomoć u obliku uzdržavanja, ima pravo tražiti da mu bračni drug koji je odgovoran za poništenje braka isplaćuje naknadu za uzdržavanje u razdoblju od najviše tri godine (članak 3.47 Građanskog zakonika).

Uzajamna obveza uzdržavanja između bivših bračnih drugova

Pri izdavanju rješenja o razvodu sud dodjeljuje uzdržavanje u korist bračnog druga kojem je potrebno uzdržavanje, osim ako su bračni drugovi riješili pitanja koja se odnose na uzdržavanje u okviru sporazuma o posljedicama razvoda braka. Bračni drug nema pravo na uzdržavanje ako su njegova imovina ili dohodak dostatni da u cijelosti zadovolje njegove osnovne životne potrebe. Uzdržavanje se smatra nužnim ako bračni drug odgaja zajedničko maloljetno dijete ili ako zbog svoje dobi ili zdravstvenog stanja nije sposoban za rad. Bračni drug koji je odgovoran za razvod braka nema pravo na uzdržavanje. Pri izdavanju rješenja o uzdržavanju i donošenju odluke o iznosu uzdržavanja sud u obzir uzima trajanje braka, potrebu za uzdržavanjem, imovinu koju posjeduju bivši bračni drugovi, njihovo zdravstveno stanje, dob i sposobnost za rad, vjerojatnost da nezaposleni bračni drug pronađe zaposlenje te druge važne čimbenike. Sud može naložiti isplatu uzdržavanja u obliku paušalnog iznosa, mjesečnih plaćanja naknade za uzdržavanje ili prijenosa vlasništva (članak 3.72 Građanskog zakonika).

Uzajamne obveze uzdržavanja među drugim članovima obitelji

Kad je to moguće, punoljetni braća ili sestre moraju skrbiti o svojoj maloljetnoj braći ili sestrama kojima je potrebna potpora, koji nemaju roditelje ili koji od svojih roditelja ne mogu ostvariti uzdržavanje (članak 3.236 Građanskog zakonika). Ako su u mogućnosti, punoljetni unuci moraju plaćati uzdržavanje za svoju baku ili djeda ako baka ili djed nisu sposobni za rad i potrebna im je potpora. Ako su u mogućnosti, bake i djedovi moraju plaćati uzdržavanje za svoje maloljetne unuke koji nemaju roditelje ili koji od svojih roditelja ne mogu ostvariti uzdržavanje (članak 3.237 Građanskog zakonika).

Ugovor o uzdržavanju i ugovor o doživotnoj renti

Na temelju ugovora o uzdržavanju stranka koja plaća uzdržavanje (obveznik uzdržavanja) obvezna je besplatno ili u zamjenu za prijenos kapitala u njezino vlasništvo vršiti periodična plaćanja, u iznosu utvrđenom u ugovoru o uzdržavanju, drugoj stranci (odnosno korisniku uzdržavanja) ili uzdržavati korisnika uzdržavanja na neki drugi način. Obveza plaćanja uzdržavanja može se utvrditi ugovorom, ali i zakonom, sudskom presudom ili oporukom (članak 6.439 Građanskog zakonika). Na temelju ugovora o doživotnoj renti korisnik rente, koji je fizička osoba, prenosi kuću, stan, zemljište ili neku drugu nekretninu koja mu pripada u vlasništvo davatelja rente, koji je obavezan doživotno uzdržavati korisnika rente i/ili neku drugu osobu (ili više njih) koju on zatraži (članci 6.460 i 6.461 Građanskog zakonika).

2 Do koje godine dijete može primati doplatak za uzdržavanje? Postoje li različita pravila za uzdržavanje maloljetnika i odraslih osoba?

Roditelji su obvezni skrbiti o svojoj maloljetnoj djeci. Roditelji sporazumno određuju postupak i oblik uzdržavanja. Iznos uzdržavanja mora biti razmjernan potrebama maloljetne djece i financijskom stanju njihovih roditelja te se njime moraju štiti uvjeti potrebni za djetetov razvoj (članak 3.192 Građanskog zakonika). Stoga su roditelji u načelu obvezni u svim slučajevima skrbiti o svojoj djeci do njihove punoljetnosti (18 godina).

Obveza roditelja da skrbe o svojoj djeci dok ona ne navrš 24 godine života ovisi o nekoliko čimbenika. Ako su u mogućnosti, roditelji moraju skrbiti o svojoj punoljetnoj djeci do njihove navršene 24. godine ako su ona upisana u program sekundarnog obrazovanja, program formalnog strukovnog osposobljavanja kojim se stječu početne kvalifikacije ili u redovni studij u visokoškolskoj ustanovi, a potrebna im je financijska pomoć na temelju njihova financijskog stanja, njihovih primanja, vjerojatnosti da samostalno ostvare prihod te drugih važnih čimbenika. Roditelji nisu obvezni skrbiti o punoljetnoj djeci upisanoj u programe visokog obrazovanja kojima se stječu dodatne kvalifikacije ili programe kojima se stječu stručne kvalifikacije (članak 3.192 stavak 1. Građanskog zakonika). Uvjeti koji se odnose na oblik i iznos uzdržavanja maloljetne i punoljetne djece ne razlikuju se te ovisi o konkretnim okolnostima.

3 Moram li se prijaviti ovlaštenom nadležnom tijelu ili sudu kako bih dobio uzdržavanje? Koji su glavni elementi tog postupka?

Ako djetetu ne bude isplaćeno uzdržavanje, ono će mu se dodijeliti u sudskom postupku. Ako roditelji (ili jedan od njih) ne ispune obvezu uzdržavanja svoje maloljetne djece, sud može izdati rješenje o uzdržavanju na temelju tužbe koju podnosi djetetov roditelj ili skrbnik ili državna ustanova odgovorna za zaštitu prava djeteta. Sud isto tako može izdati rješenje o uzdržavanju ako roditelji nakon razvoda ili rastave nisu postigli sporazum o uzdržavanju svoje maloljetne djece (članak 3.194 Građanskog zakonika). Ako roditelji (ili jedan od njih) ne ispune obvezu uzdržavanja svojeg punoljetnog djeteta, dijete može podnijeti tužbu radi ostvarivanja uzdržavanja (članak 3.192 stavak 1. Građanskog zakonika). Uzdržavanje se može dodijeliti i bračnim drugovima, bivšim bračnim drugovima i drugim članovima obitelji u okviru sudskog postupka.

U predmetima uzdržavanja odlučuju okružni sudovi u Litvi. Zahtjevi se podnose sudu u mjestu boravka tuženika. Ako je mjesto boravka tuženika nepoznato, zahtjev se može podnijeti sudu u mjestu u kojem se nalazi imovina tuženika ili u posljednjem poznatom mjestu boravka tuženika. Ako mjesto boravka

tuženika nije u Republici Litvi, zahtjev se može podnijeti sudu u mjestu u kojem se nalazi imovina tuženika ili u posljednjem poznatom mjestu boravka tuženika u Republici Litvi. Tužba radi ostvarivanja uzdržavanja može se podnijeti i u mjestu boravka podnositelja tužbe (članci 26., 29. i 30. Zakona o parničnom postupku).

Država osigurava uzdržavanje maloljetnicima koji u razdoblju duljem od jednog mjeseca nisu primili naknadu za uzdržavanje od svojih roditelja ili punoljetnih bliskih srodnika koji su u mogućnosti isplatiti naknadu (članak 3.204 Građanskog zakonika). Doplatake za uzdržavanje dodjeljuje i isplaćuje Odbor državnog fonda za socijalno osiguranje u okviru Ministarstva socijalne sigurnosti i rada. Pri podnošenju zahtjeva za doplatu za uzdržavanje podnositelj zahtjeva (roditelj kojem je sud dodijelio skrbništvo nad djetetom ili skrbnik) mora dostaviti sljedeću dokumentaciju: zahtjev za doplatu za uzdržavanje, sudsku odluku ili ugovor o uzdržavanju djeteta koji je ovjerio sud (ili njihove ovjerene preslike, prijepise ili izvratke u kojima se navodi utvrđeni iznos traženog uzdržavanja za dijete) te dokumentaciju u kojoj se navode sljedeći podaci: da je dijete litavski državljanin, osoba bez državljanstva ili državljanin treće zemlje s prebivalištem u Litvi; da djetetu nije isplaćena naknada za uzdržavanje ili mu je u razdoblju duljem od jednog mjeseca isplaćen samo njezin dio; da je podnositelj zahtjeva litavski državljanin, osoba bez državljanstva ili državljanin treće zemlje s prebivalištem u Litvi (ako ustanova nije u mogućnosti pribaviti navedenu dokumentaciju ili podatke iz registara koje vode država ili ustanove ili iz državnih informacijskih sustava). Plaćanjem doplatka za uzdržavanje u skladu s propisanim postupkom Odbor državnog fonda za socijalno osiguranje u okviru Ministarstva socijalne sigurnosti i rada stječe pravo, od trenutka kada isplati doplatu za uzdržavanje, da obvezniku uzdržavanja naplati isplaćeni iznos uvećan za kamate na iznos duga za svaki dan kašnjenja. Odluka o naplati isplaćenog doplatka za uzdržavanje i/ili odluka o naplati kamata zajednički čine izvršnu ispravu.

4 Je li moguće podnijeti zahtjev u ime rođaka (ako jest, do kojeg koljena) ili djeteta?

Da. Pravni zastupnik (roditelj, posvojitelj, skrbnik) maloljetnog djeteta može podnijeti zahtjev u njegovo ime. Zahtjev isto tako može podnijeti i pojedinac koji je ovlašten zastupati fizičku osobu na sudu (odvjetnik, pomoćnik odvjetnika itd.). Fizičke osobe mogu ovlastiti i osobe koje su završile sveučilišni studij prava da ih zastupaju na sudu, pod uvjetom da te osobe zastupaju svoje bliske srodnike ili bračnog druga (izvanbračnog druga). Bliski srodnici uključuju srodnike u izravnoj liniji do drugog stupnja, uključujući i drugi stupanj (roditelji i djeca, bake i djedovi te unučad), i srodnike u pobočnoj liniji u drugom stupnju (braća i sestre) (članak 3.135 Građanskog zakonika).

5 Ako namjeravam pokrenuti sudski postupak, kako da znam koji je sud nadležan?

U predmetima uzdržavanja odlučuju okružni sudovi u Litvi. Zahtjevi se podnose sudu u mjestu boravka tuženika. Ako je mjesto boravka tuženika nepoznato, zahtjev se može podnijeti sudu u mjestu u kojem se nalazi imovina tuženika ili u posljednjem poznatom mjestu boravka tuženika. Ako mjesto boravka tuženika nije u Republici Litvi, zahtjev se može podnijeti sudu u mjestu u kojem se nalazi imovina tuženika ili u posljednjem poznatom mjestu boravka tuženika u Republici Litvi. Tužba radi ostvarivanja uzdržavanja može se podnijeti i u mjestu boravka podnositelja tužbe (članci 26., 29. i 30. Zakona o parničnom postupku).

Pri podnošenju tužbe podnositelj nije obavezan angažirati odvjetnika ili bilo kojeg drugog posrednika. Vidjeti i pitanja br. 3 i 4.

6 Moram li kao podnositelj zahtjeva pokrenuti sudski postupak putem posrednika (npr. odvjetnika, središnjeg ili lokalnog nadležnog tijela, itd.)? Ako ne moram, koji se postupci primjenjuju?

Pri podnošenju tužbe podnositelj nije obavezan angažirati odvjetnika ili bilo kojeg drugog posrednika. Vidjeti i pitanja br. 3 i 4.

7 Moram li platiti pristojbe za pokretanje sudskog postupka? Ako moram, koliko će one približno iznositi? Ako nemam dovoljna financijska sredstva, mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Sudski troškovi uključuju sudske pristojbe i troškove održavanja rasprave (članak 79. Zakona o parničnom postupku). Iznosi sudskih pristojbi za podnošenje tužbe uređeni su člankom 80. Zakona o parničnom postupku. Iznos sudskih pristojbi u imovinskim se sporovima izračunava na temelju vrijednosti tražbine: kad je riječ o tražbinama u iznosu do 30 000 EUR – 3 %, ali ne manje od 20 EUR; kad je riječ o tražbinama u iznosu od 30 000 EUR do 100 000 EUR – 900 EUR, uvećano za 2 posto iznosa tražbine koji premašuje iznos od 30 000 EUR; kad je riječ o tražbinama u iznosu većem od 100 000 EUR – 2300 EUR, uvećano za 1 posto iznosa tražbine koji premašuje iznos od 100 000 EUR. Ukupan iznos sudskih pristojbi u imovinskim sporovima ne smije premašiti iznos od 15 000 EUR (članak 80. Zakona o parničnom postupku).

Iznos tražbine u slučaju tužbe radi ostvarivanja uzdržavanja u obliku periodičnih plaćanja utvrđuje se na temelju ukupnog godišnjeg iznosa plaćanja (članak 85. Zakona o parničnom postupku). Podnositelji tužbenog zahtjeva radi ostvarivanja uzdržavanja izuzeti su od obveze plaćanja sudskih pristojbi (članak 83. Zakona o parničnom postupku).

Osobe koje nemaju dovoljno novčanih sredstava mogu ostvariti pravo na pravnu pomoć koju jamči država u skladu s postupkom koji je propisan Zakonom o pravnoj pomoći koju jamči država. Sekundarna pravna pomoć koju jamči država obuhvaća i naknadu sudskih troškova koji nastanu u građanskim postupcima.

8 Kakvo će uzdržavanje sud vjerojatno odobriti? Kako se izračunava iznos održavanja? Je li moguće revidirati sudsku odluku ako se troškovi života ili obiteljske okolnosti promijene? Ako jest, kako (npr. putem automatskog sustava indeksacije)?

Uzajamne obveze uzdržavanja između roditelja i djece

Sud može izdati rješenje o uzdržavanju kojim obvezuje jednog ili oba roditelja koji nisu ispunili obvezu uzdržavanja svoje djece da svojoj djeci isplate uzdržavanje na načine navedene u nastavku: 1. u obliku mjesečne isplate; 2. u obliku jednokratnog iznosa; 3. prijenosom vlasništva na dijete. Sud može naložiti isplatu privremenog uzdržavanja dok se ne donese odluka u predmetu. Iznos uzdržavanja mora biti razmjernan potrebama djece i financijskom stanju njihovih roditelja te se njime moraju štiti uvjeti potrebni za djetetov razvoj. Oba roditelja moraju uzdržavati svoju djecu, u skladu s financijskim mogućnostima (članci 3.192 i 3.196 Građanskog zakonika).

U okviru tužbe koju podnosi dijete, roditelj tog djeteta, državna ustanova za zaštitu prava tog djeteta ili javni tužitelj, sud može smanjiti ili povećati iznos uzdržavanja ako je nakon izdavanja rješenja o uzdržavanju došlo do znatnih promjena u financijskom stanju stranaka. Sud može naložiti povećanje iznosa uzdržavanja ako nastanu dodatni troškovi povezani sa skrbi za dijete (bolest, ozljeda, njega ili stalna skrb). Sud prema potrebi može izdati nalog za pokrivanje budućih troškova liječenja djeteta. Sud može, na zahtjev prethodno navedenih osoba, promijeniti prethodno utvrđeni način ostvarivanja uzdržavanja (članak 3.201 Građanskog zakonika).

Uzdržavanje za punoljetno dijete roditeljima se isplaćuje (dodjeljuje) u obliku fiksnih mjesečnih isplata. Iznos uzdržavanja utvrđuje sud, pri čemu uzima u obzir financijsko stanje djece i roditelja te druge važne okolnosti predmeta. Pri utvrđivanju iznosa uzdržavanja sud mora u obzir uzeti obvezu roditelja da uzdržava svu svoju punoljetnu djecu, bez obzira na to odnosi li se tužba radi ostvarivanja uzdržavanja na svu djecu ili na samo jedno dijete (članak 3.205 Građanskog zakonika).

U slučaju da se uzdržavanje dodijeli u obliku periodičnih plaćanja, iznos uzdržavanja indeksira se jednom godišnje u skladu sa stopom inflacije i na temelju postupka koji je utvrdila vlada (članak 3.208 Građanskog zakonika).

Uzajamna obveza uzdržavanja između bračnih drugova

Pri izdavanju rješenja o uzdržavanju i određivanju iznosa uzdržavanja sud u obzir mora uzeti trajanje braka, potrebu za uzdržavanjem, financijsko stanje obaju bračnih drugova, njihovo zdravstveno stanje, dob i sposobnost zarađivanja, vjerojatnost da nezaposleni bračni drug pronađe zaposlenje te druge važne okolnosti. Sud može naložiti da se uzdržavanje isplaćuje u obliku fiksnog jednokratnog iznosa, mjesečnih plaćanja ili putem prijenosa vlasništva. Ako

se uzdržavanje dodjeljuje u obliku periodičnih plaćanja, bilo koji od bračnih drugova može, u slučaju znatnih promjena okolnosti, zatražiti povećanje ili smanjenje iznosa plaćanja ili prekid plaćanja. Periodična se plaćanja indeksiraju jednom godišnje u skladu s postupkom koji je propisala vlada (članak 3.78 Građanskog zakonika).

Uzajamna obveza uzdržavanja između bivših bračnih drugova

Pri izdavanju rješenja o uzdržavanju i donošenju odluke o iznosu uzdržavanja sud u obzir mora uzeti trajanje braka, potrebu za uzdržavanjem, financijsko stanje obaju bivših bračnih drugova, njihovo zdravstveno stanje, dob i sposobnost za rad, vjerojatnost da nezaposleni bračni drug pronađe posao te druge važne okolnosti. Sud može smanjiti iznos uzdržavanja, pretvoriti uzdržavanje u privremeno uzdržavanje ili odbiti zahtjev za uzdržavanje ako se utvrdi postojanje barem jedne od sljedećih okolnosti:

1. brak je trajao kraće od jedne godine; 2. bračni drug koji ima pravo na uzdržavanje počinio je kazneno djelo nad drugim bračnim drugom ili bliskim srodnikom tog bračnog druga; 3. bračni drug koji ima pravo na uzdržavanje vlastitom je krivnjom prouzročio svoje nesigurno financijsko stanje; 4. bračni drug koji traži uzdržavanje nije pridonio zajedničkoj imovini koju su bračni drugovi stekli ili je namjerno djelovao protivno interesima drugog bračnog druga ili obitelji za vrijeme trajanja braka. Sud može naložiti da se uzdržavanje isplaćuje u obliku fiksnog jednokratnog iznosa, mjesečnih plaćanja ili putem prijenosa vlasništva.

Ako se uzdržavanje dodjeljuje u obliku periodičnih plaćanja, bilo koji od bivših bračnih drugova može, u slučaju znatnih promjena okolnosti, zatražiti povećanje ili smanjenje iznosa plaćanja ili prekid plaćanja. Periodična se plaćanja vrše za cijelog života uzdržavane osobe, a indeksiraju se jednom godišnje u skladu sa stopom inflacije i na temelju postupka koji je utvrdila vlada. Isplaćivanje uzdržavanja prekida se ako nastupi smrt bivšeg bračnog druga kojemu je dodijeljeno uzdržavanje ili ako taj bračni drug ponovno sklopi brak (članak 3.72 Građanskog zakonika).

Uzajamne obveze uzdržavanja među drugim članovima obitelji

Kad je to moguće, punoljetni braća ili sestre moraju skrbiti o maloljetnoj braći ili sestrama kojima je potrebna potpora, koji nemaju roditelje ili koji od svojih roditelja ne mogu ostvariti uzdržavanje (članak 3.236 Građanskog zakonika). Ako su u mogućnosti, punoljetni unuci moraju skrbiti o svojoj baki ili djedu ako baka ili djed nisu sposobni za rad i potrebna im je potpora. Ako su u mogućnosti, bake i djedovi moraju skrbiti o svojim maloljetnim unucima koji nemaju roditelje ili koji od svojih roditelja ne mogu ostvariti uzdržavanje (članak 3.237 Građanskog zakonika). Odredbe Građanskog zakonika kojima se uređuju uzajamne obveze uzdržavanja između djece i roditelja primjenjuju se *mutatis mutandis*.

9 Kako i kome će se uzdržavanje isplaćivati?

Obveznik uzdržavanja mora plaćati uzdržavanje uzdržavanoj osobi. Ako zahtjev za uzdržavanje podnese roditelj u ime maloljetnog djeteta, uzdržavanje se isplaćuje roditelju, a ne djetetu. Uzdržavanje za dijete pod skrbništvom isplaćuje se skrbniku, koji se tim uzdržavanjem smije koristiti isključivo u korist djeteta.

10 Ako dotična osoba (dužnik) ne plati dobrovoljno, koje je akcije moguće poduzeti kako bi ju se prisililo da plati?

Zahtjevi za izvršenje sudskih odluka moraju se podnositi sudskom izvršitelju. Mjere izvršenja temelje se na donesenoj izvršnoj ispravi. Izvršne isprave među ostalim uključuju naloge za izvršenje koji se izdaju na temelju sudske odluke te sudske naloge. Nakon što izvršiva odluka postane konačna prvostupanjski sud uzdržavanoj osobi izdaje nalog za izvršenje na temelju pisanog zahtjeva.

Izbjegavanje obveze uzdržavanja djeteta kažnjivo je u okviru kaznenog prava: člankom 164. Kaznenog zakonika propisano je da se osobu koja izbjegava obvezu koju je naložio sud, a koja se odnosi na uzdržavanje djeteta, plaćanje uzdržavanja za dijete ili pružanje druge vrste potrebne financijske potpore tom djetetu, kažnjava radom za opće dobro, ograničenjem slobode, uhićenjem ili kaznom zatvora u trajanju do dvije godine. Nepoštovanje sudskih odluka drugih vrsta isto tako podliježe kaznenopravnoj odgovornosti: u članku 245. Kaznenog zakonika navedeno je da je osoba koja nije postupila u skladu sa sudskom odlukom kojom se ne izriče kazna počinila lakše kazneno djelo koje se kažnjava radom za opće dobro, novčanom kaznom, ograničenjem slobode ili uhićenjem.

11 Ukratko opišite sva ograničenja provedbe, posebice pravila za zaštitu dužnika i ograničenja ili rokove zastare u svom sustavu provedbe.

Naplata duga od fizičkih osoba ne može se vršiti nad kućanskim predmetima ili materijalima za rad ili osposobljavanje te drugom imovinom koja je nužna za svakodnevni život obveznika uzdržavanja ili njegove obitelji ili za njegovo zaposlenje ili osposobljavanje. Popis prethodno navedene imovine utvrđuje se u Priručniku o izvršenju odluka. Nadalje, naplata se ne smije izvršavati nad novčanim iznosima koji su manji od iznosa minimalne mjesečne plaće koju utvrđuje vlada ili nad predmetima koji su potrebni djeci i osobama s invaliditetom (članak 668. Zakona o parničnom postupku).

Odbici od dijelova plaće ili jednakovrijednih uplata i naknada obveznika uzdržavanja koji ne premašuju iznos minimalne mjesečne plaće koju utvrđuje vlada odbijaju se na temelju izvršnih isprava dok se iznosi koje je potrebno naplatiti ne pokriju u cijelosti: kad je riječ o izvršenju odluka o uzdržavanju koje se plaća u obliku periodičnih plaćanja ili naknade štete prouzročene trajnom ozljedom, drugim zdravstvenim poteškoćama ili smrću hranitelja obitelji, stopa iznosi 30 posto, osim ako je nalogom za izvršenje propisano drukčije ili ako zakoni ili sud nalažu drukčije. Odbici od dijelova plaće i jednakovrijednih uplata i naknada obveznika uzdržavanja koji premašuju iznos minimalne mjesečne plaće koju utvrđuje vlada iznose 50 posto, osim ako zakoni ili sud nalažu drukčije (članak 736. Zakona o parničnom postupku). Člankom 739. Zakona o parničnom postupku utvrđuju se i novčani iznosi nad kojima se ne smije izvršiti naplata (na primjer, davanja za majčinstvo i očinstvo, dječji doplatk itd.).

Nije dozvoljena naplata novčanih iznosa iz imovine obveznika uzdržavanja ako je on sudskom izvršitelju dostavio dokaze koji pokazuju da se naplativi iznos i troškovi izvršenja mogu naplatiti u razdoblju od šest mjeseci ili, u slučaju da se naplata vrši iz jedine nekretnine obveznika uzdržavanja u kojoj on i boravi, u razdoblju od 18 mjeseci primjenom odbitaka od plaće, mirovine, studentske stipendije ili drugih vrsta prihoda obveznika uzdržavanja koji su utvrđeni u članku 736. Zakona o parničnom postupku.

Nalozi za izvršenje koji se temelje na sudskim odlukama mogu se podnijeti na izvršenje u roku od pet godina od stupanja na snagu te sudske odluke. Ako se sudskom odlukom zahtijeva naplata u obliku periodičnih plaćanja, izvršne isprave bit će valjane tijekom cijelog postupka naplate, a rok za naplatu počinje teći na dan isteka roka za svako pojedinačno plaćanje (članak 605. Zakona o parničnom postupku).

12 Postoji li organizacija ili nadležno tijelo koje mi može pomoći pri osiguranju uzdržavanja?

Država skrbi o maloljetnoj djeci koja u razdoblju duljem od jednog mjeseca nisu primila naknadu za uzdržavanje od svojih roditelja ili punoljetnih bliskih srodnika koji su u mogućnosti da to dijete uzdržavaju (članak 3.204 Građanskog zakonika). Doplatke za uzdržavanje dodjeljuje i isplaćuje Odbor državnog fonda za socijalno osiguranje u okviru Ministarstva socijalne sigurnosti i rada. Pri podnošenju zahtjeva za doplatku za uzdržavanje podnositelj zahtjeva (roditelj kojem je sud dodijelio skrbništvo nad djetetom ili skrbnik) mora dostaviti sljedeću dokumentaciju: zahtjev za doplatku za uzdržavanje, sudsku odluku ili ugovor o uzdržavanju djeteta koji je ovjerio sud (ili njihove ovjerene preslike ili prijepise njihovih izvadaka u kojima se navodi utvrđeni iznos traženog uzdržavanja za dijete) te dokumentaciju u kojoj se navode sljedeći podaci: da je dijete litavski državljanin, osoba bez državljanstva ili državljanin treće zemlje s prebivalištem u Litvi; da djetetu uopće nije isplaćena naknada za uzdržavanje ili mu je u razdoblju duljem od jednog mjeseca isplaćen samo njezin dio; da je podnositelj zahtjeva litavski državljanin, osoba bez državljanstva ili državljanin treće zemlje s prebivalištem u Litvi (ako ustanova nije u mogućnosti pribaviti navedenu dokumentaciju ili podatke iz registara koje vode država ili ustanove ili iz državnih informacijskih sustava). Plaćanjem doplatka za uzdržavanje u skladu s propisanim postupkom odbor Državnog fonda za socijalno osiguranje u okviru Ministarstva socijalne sigurnosti i rada stječe pravo, od trenutka kada isplati doplatku za uzdržavanje, da obvezniku uzdržavanja naplati isplaćeni iznos uvećan za kamate na iznos duga za svaki dan kašnjenja. Odluka o naplati isplaćenog doplatka za uzdržavanje i/ili odluka o naplati kamata zajednički čine izvršnu ispravu.

13 Mogu li organizacije (državne ili privatne) unaprijed u cijelosti ili djelomično umjesto dužnika isplatiti uzdržavanje?

Vidjeti pitanje br. 12.

14 Ako se nalazim u ovoj državi članici, a dužnik ima prebivalište u drugoj državi:

14.1 Mogu li dobiti pomoć nadležnog tijela ili privatne organizacije u toj državi članici?

14.2 Ako da, kako se mogu obratiti tom nadležnom tijelu ili privatnoj organizaciji?

Služba za pravnu pomoć koju jamči država središnje je tijelo koje je ovlašteno za obavljanje funkcija utvrđenih u Uredbi Vijeća (EZ) br. 4/2009 od 18. prosinca 2008. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršenju sudskih odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obvezu uzdržavanja (dalje u tekstu „Uredba o uzdržavanju“).

Kad je riječ o zahtjevima koji se odnose na obvezu uzdržavanja osoba mlađih od 21 godine koje proizlaze iz odnosa između roditelja i djece, funkcije središnjeg tijela navedene u članku 51. Uredbe o uzdržavanju obavlja Odbor državnog fonda za socijalno osiguranje u okviru Ministarstva socijalne sigurnosti i rada.

U nastavku su podaci za kontakt Službe za pravnu pomoć koju jamči država:

Adresa: Odminių g. 3, 01122 Vilnius, telefon: +370 700 00 211, telefaks: +370 700 35 006, e-pošta: teisinepagalba@vgtpt.lt

U nastavku su podaci za kontakt Odbora državnog fonda za socijalno osiguranje u okviru Ministarstva socijalnog osiguranja i rada:

Podružnica Odbora državnog fonda za socijalno osiguranje u gradu Mažeikiai, adresa: Vasario 16-osios g. 4, LT-89225 Mažeikiai, telefon: +370 (443) 26659, telefaks: +370 (443) 27341, e-pošta: mazeikiai@sodra.lt

15 Ako se nalazim u drugoj državi, a dužnik se nalazi u toj državi članici:

15.1 Mogu li izravno uputiti zahtjev takvom nadležnom tijelu ili privatnoj organizaciji u toj državi članici?

15.2 Ako mogu, kako se mogu obratiti tom nadležnom tijelu ili privatnoj organizaciji i kakvu vrstu pomoći mogu primiti?

Vidjeti pitanje br. 14.

16 Obvezuje li tu državu članicu Haški protokol iz 2007.?

Da.

17 Ako državu članicu ne obvezuje Haški protokol iz 2007., koji će se zakon primjenjivati na zahtjev za uzdržavanje prema pravilima međunarodnog privatnog prava? Koja su odgovarajuća pravila međunarodnog privatnog prava?

U Litvi se primjenjuje Haški protokol iz 2007.

18 Koja su pravila za pristup pravosuđu u prekograničnim slučajevima unutar EU-a u skladu sa strukturom poglavlja V. Uredbe o uzdržavanju?

Ako se primjenjuje Uredba o uzdržavanju, pravna se pomoć pruža u skladu s člancima od 44. do 47. Uredbe o uzdržavanju, člankom 31-5 Zakona o primjeni zakonodavstva Europske unije i međunarodnog zakonodavstva kojima se uređuju građanski postupci i Zakonom o pravnoj pomoći koju jamči država.

Zahtjevi za pravnu pomoć koju jamči država izravno se proslijeđuju nadležnim tijelima odgovornima za pravnu pomoć koju jamči država (Službi za pravnu pomoć koju jamči država i njezinim lokalnim podružnicama).

19 Koje je mjere donijela ova država članica kako bi osigurala funkcioniranje aktivnosti opisanih u članku 51. Uredbe o uzdržavanju?

Kako bi se provele odredbe Uredbe o uzdržavanju, donesene su izmjene litavskog Zakona o primjeni zakonodavstva Europske unije i međunarodnog zakonodavstva kojima se uređuju građanski postupci. Njima se utvrđuju ustanove ovlaštene za obavljanje funkcija središnjeg tijela u skladu s Uredbom o uzdržavanju i postupak za pružanje pravne pomoći te se ustanove koje imaju ulogu središnjeg tijela ovlašćuju za besplatno pribavljanje podataka potrebnih za izvršavanje funkcija utvrđenih u Uredbi o uzdržavanju od državnih i općinskih ustanova, drugih tijela, banaka i drugih kreditnih i financijskih institucija te iz državnih registara i drugih informacijskih sustava.

Ova je internetska stranica dio portala [Vaša Europa](#).

Važno nam je vaše [mišljenje](#) o korisnosti pruženih informacija.

This webpage is part of an EU quality network

Posljednji put ažurirano: 16/12/2020

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.